

Aspecten van de Thematische Filatelie (29)

Door Pim van den Bold

Het gebruik van plaatsnamen (5)

In de Amerikaanse plaats Unity begroeven de democratische presidentskandidaten Barack Obama en Hillary Clinton onlangs de strijdbijl en ze verklaarden voortaan eendrachtig te zullen optreden tegen de kandidaat van de republikeinen, John McCain. TV en pers besteedden er nogal wat aandacht aan, dat ze voor het afleggen van deze verklaring heel bewust naar Unity waren getogen. Unity betekent immers 'eenheid' en dat was wat dit tweetal vanaf dat moment wilde uitstralen. Een actuele aanleiding om in de reeks over het gebruik van plaatsnamen aandacht te besteden aan plaatsen waarvan de naam overeenkomt met een abstract begrip.

Afb. 1

Abstracte begrippen

Op school leerden we dat je concrete zaken kon aanraken en afbeelden. In de vorige afleveringen hebben we het gehad over plaatsnamen die in verband stonden met concrete zaken zoals molens, vogels, erts, auto's.

Abstracte zaken waren volgens de onderwijzer, de dingen die je niet met je vingers kon aanraken en die je ook niet kon afbeelden. Voorbeelden zijn liefde, haat, kracht, zwakte, blijdschap en verdriet. Een enorme spierbundel kun je aanraken, maar 'kracht' niet. Toch zijn de gevolgen van deze abstracte begrippen soms enorm belangrijk. Het zal de thematicus niet zo veel kunnen schelen, dat je deze zaken niet kunt aanraken, maar het is het natuurlijk wel buitengewoon hinderlijk, dat je dergelijke begrippen (die grote gevolgen kunnen hebben) niet kunt afbeelden. Want dan kun je ze dus ook niet laten zien in je thematische verzameling.

Soms wordt de oplossing gezocht in symbolen die wel af te beelden zijn. We kennen allemaal het hart (met al dan niet een pijl er door) als symbool voor de liefde. Liefde

maakt vindingrijk, dus daarvoor is het probleem opgelost. Maar hoe zit het dan met allerlei andere abstracte begrippen die u zo graag in uw collectie zou willen opnemen?

Ik heb een verrassing (weer zo'n abstract begrip) voor u. Kijk maar naar afb. 1. Mijn verrassing staat in het Engels, dus als *Surprise* afgebeeld omdat een plaats in de Amerikaanse staat Nebraska die naam draagt en die al vanaf 1883 in een poststempel staat vermeld. Mijn verrassing voor u is namelijk dat er meer plaatsen in de VS zijn, waarvan de naam een abstract begrip is, dat voor thematische collecties goed bruikbaar kan zijn.

Er moet wel een relatie zijn

Mag je de stempels van die plaatsen dan daarvoor gebruiken in tentoonstellingscollecties? Dat mag (en wordt zelfs zeer gewaardeerd) indien de naam van de plaats inderdaad gebaseerd is op de betekenis van dat begrip.

Voor Surprise, Nebraska heb ik op internet opgezocht of die relatie er is. En dat blijkt zo te zijn. De plaats werd zo genoemd door degenen die de nederzetting stichtten, omdat ze zo aangenaam verrast waren door de kwaliteit van de grond. Surprise heeft hier dus inderdaad de betekenis van 'verrassing'. Zou de plaatsnaam daarentegen genoemd zijn naar (ik verzin maar wat) meneer John Surprise, een man die destijds veel betekenis voor de omgeving zou hebben gehad, dan is de naam niet bruikbaar om het begrip 'verrassing' te illustreren. Als u kunt aantonen dat de plaatsnaam inderdaad te maken heeft met het begrip dat u wilt uitbeelden, vermeld dat dan vooral in uw tekst. Het geeft thematische kennis aan en bewijst bovendien dat het stempel relevant is voor uw thematische bewering en dus zonder enige aarzeling gebruikt mag worden.

Even een uitstapje naar een concreet begrip. De Belgische plaatsnaam Peer (in afb. 2 zowel in het stempel als op de postzegel vermeld) is in een thematische collectie wel gebruikt om de gelijknamige sappige vrucht aan te duiden. De naam van deze stad is volgens de website van de stad Peer echter ontleend aan het woord *pirgus* dat 'verharde weg' betekent. In dat verband (bijvoorbeeld bij de beschrijving van de geschiedenis van de stad) is het stempel goed bruikbaar, maar beslist niet ter illustratie van de vrucht peer.

Als ik in het vervolg schrijf dat een stempel goed bruikbaar is, dan is dat dan ook altijd ervan uitgaande dat de relatie tussen de naam van de plaats en het te hanteren begrip door de gebruiker is vastgesteld en vermeld. Zelf heb ik dat voor de verdere voorbeelden niet meer opgezocht.

Afb. 2

Wensen voor de presidentsverkiezingen

Nog even terug naar de inleiding van deze aflevering. Ik neem aan dat niet iedereen ervan overtuigd is, dat de lieve lachjes van het democratische tweetal naar elkaar

Afb. 3

in Unity, uit (hechte) vriendschap (afb.3) voortkwamen. De naam Friendship (in de staat New York) wordt postaal al sinds 1821 gebruikt. Wel hopen we natuurlijk allemaal dat de verkiezingsstrijd verder gekenmerkt zal worden door het op een eerlijke manier met elkaar omgaan (afb. 4, Fairplay, Missouri, postaal bestaand vanaf 1852). En wie de volgende president ook wordt, het zou een goede zaak zijn, indien het vertrouwen in hem weer aanzienlijk zou toenemen. Het begrip 'vertrouwen', kunnen we mooi illustreren met de stempels van de plaatsen Trust (afb. 5) en Confidence (afb. 6). Een stempel Trust (North Carolina) werd

Afb. 4

gebruikt van 1899 tot 1953. Confidence (Californië) werd eveneens vanaf 1899 gebruikt en bestond postaal tot 1925.

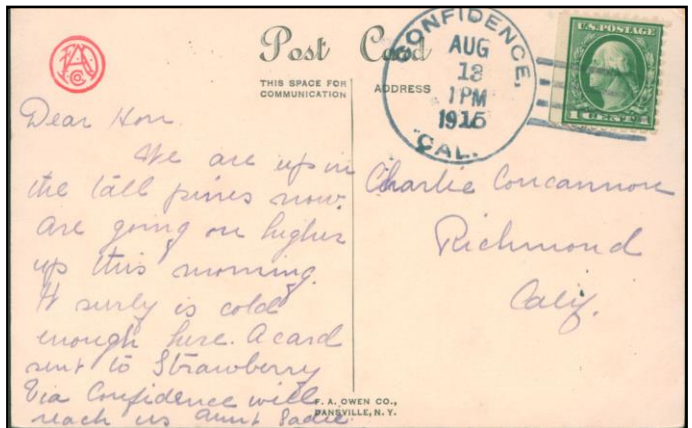
Liefde

Twijfelden we in de vorige alinea zelfs aan vriendschap, dat neemt niet weg dat sommige vriendschappen tot liefde kunnen uitgroeien. Love, Virginia (afb. 7) bracht het zelfs tot een gouden bruiloft. Het postagentschap bestond precies 50 jaar van 1894 tot 1944.

Nog een stapje verder en we komen in Lovejoy, Pennsylvania terecht (afb. 8), waarvan de postale

Afb. 5

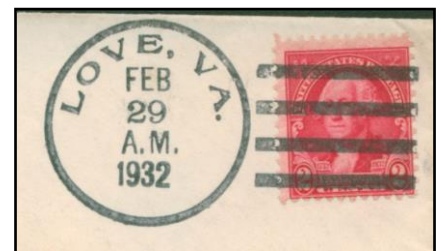

Afb. 6

Soms heel kleine postale agent-schappen

Het gaat in de USA soms om minimale plaatsen.

Het gehucht Speed in Kansas telt maar ruim veertig inwoners. Postaal werd de naam gebruikt van 1895 tot 1964 (afb. 9).

Afb. 7

Koekoek

Een heel mooi voorbeeld van een abstract begrip, namelijk van een bepaald geluid, liet Pieter van Nies in het julinumnummer van Thema zien (pag. 12). Hij toonde een prachtig compleet stempel op een blokje van 4 van de plaats Cuckoo. Hij nam de hem geboden uitgelezen kans direct waar, door in de tekst bij dit stempel niet naar de vogel zelf te verwijzen, maar naar het geluid dat deze voortbrengt. De vogel zelf valt wel op andere manier te illustreren, maar zijn beroemde roep krijg je in dit stempel uitgespeld.

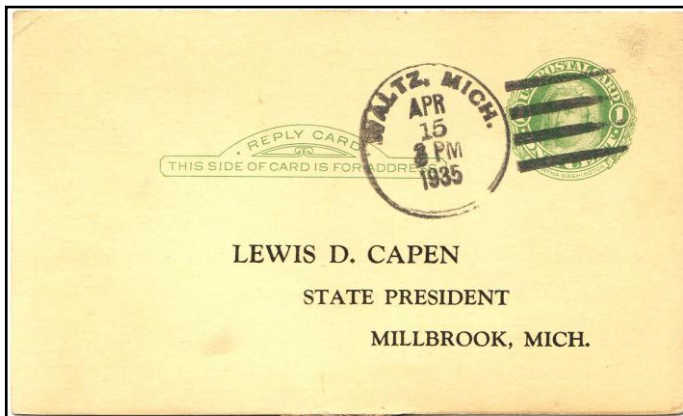
Afb. 8

Afb. 9

Dansen

Naar aanleiding van mijn vorige afleveringen zond ons lid Danny Jimmink mij nog twee plaatsnaamstempels die verband houden met dansen met de erbij horende verklaring. Het kleine dorpje Waltz in Michigan had tussen 1874 en 1954 een postkantoor met een eigen stempel (afb. 10). Het zou naar de wals genoemd zijn. Dat zou er op kunnen duiden dat de nederzetting gesticht werd door Europeanen.

Afb. 10

De kleine plaats Riana (afb. 11) ligt in Tasmanië. Riana is de inheemse naam voor de heilige, krijgshaftige Corroboreedans van de Aboriginals. Het postkantoor gebruikt al sinds 1913 hetzelfde stempel, kennelijk niet al te veel.

Dank

De afbeeldingen en de gegevens van de afbeeldingen 1 en 3 t/m 9, kreeg ik van prof. dr. Damian Läge, voorzitter van de thematische commissie van de FIP. Afbeelding 2 werd welwillend ter beschikking gesteld door de heer Guido van Briel uit België, door tussenkomst van ons lid Mark Bottu. De afbeeldingen 10 en 11 zijn van ons lid Danny Jimmink. Heel hartelijk dank aan de genoemde heren.

Afb. 11

Verwisselde afbeeldingen

U had ongetwijfeld zelf al gemerkt, dat in de 'Aspecten' in het julinummer de afbeeldingen 6 en 7 zijn verwisseld. (Met excuses van de redactie.) ■